

עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

ערש"ק פרשת מטות מסעי תשע"ב שנה ב' גליון 51
לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482,
ניתן לקבל את העלון במייל chagitben@neto.net.il

הנושא: ה"עינא פקיא" שנרמזת בארון הברית

האות נו"ן, הרומזת לנפילה והסתרת השגחתו יתברך. ולכן שניהם מורים על הסתר פנים.

אולם כתב בספה"ק זרע קודש (פרשת תרומה) וז"ל: ידוע כי המשכן וכליו רומזים על דברים קדושים עליונים, ובזוה"ק (עין תיקו"ז דף יח ע"ב) איתא, שהארון היה מרמז על עינא פקיא, ושני הכרובים הם תרי עפעפי עינא. ע"כ.

כלומר תפקידו של הארון היה לעורר את ה"עינא פקיא", את השגחתו יתברך, ולהסיר את ההסתרה פנים.

ולכן הארון אשר רומז ל"עינא פקיא" - גילוי השגחתו יתברך, בפרשה שלו נכתבו האות נו"ן בצורה הפוכה, וכדברי המהרש"א לרמזו כי הנפילה נהפכה לטובה, והסתרת הפנים הסתלקה ונעלמה.

ויש לתת רמז נוסף לאות נו"ן הפוכה שבתחילת פרשת "ויהי בנסוע הארון" ובסופה, כי נו"ן בארמית הוא דג המסמל על עינא פקיא, כמובא בזוה"ק (אדרא רבא דף קכט:) וז"ל (תרגום): עיניו של ראש לובן העליון משתנה משאר עיניים, אין כסות על העין ואין גבות על העין, מה טעם? כמו שכתוב (תהילים קכ"א, ד) "הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל" - ישראל של מעלה. וכתוב (ירמיה ל"ב, י"ט) "אשר עיניך פקוחות". ותאנא, כל מה שבא ברחמים אין כסות על העין, ואין גבות על העין, כל שכן בראש הלובן שאין צריך כלום. אמר רבי שמעון לרבי אבא, למה היא רמוזה? אמר לו לדגי הים, שאין להם כסות על העיניים ואין להם גבות על העיניים, ואינם נמים, ואינם צריכים שמירה על העיניים. ע"כ.

ויש לומר, כי על ידי נסיעתו של הארון ממקום למקום, זוכים כי הנו"ן המסמל על הסתר פנים

"אלה מסעי בני ישראל"

נראה לתת רמז במילים "אלה מסעי" בהקדם מה שמצינו בפרשת בהעלותך, את פרשת "ויהי בנסוע הארון", אשר יש בה סימניות - נוני"ן הפוכים בתחילת הפרשה ובסופה (עי' שבת קטו; ובזוה"ק פרשת בהעלותך דף קנה.).

וביאר המהרש"א מה ענין סימנם של האותיות נו"ן בדוקא, כי האות נו"ן מורה על פורענות, כמו שמובא בפרק קמא דברכות, שלכן לא נכתבה האות נו"ן במזמור "אשרי יושבי ביתך", לפי שהיא מורה על נפילה, ועל כן האותיות הפוכות לרמז שתתהפך הנפילה לטובה, על שם "סומך ה' לכל הנופלים". יעו"ש כל דבריו.

והנה, החתם סופר (על התורה תחילת פרשת בא) מביא את דברי הילקוט ראובני שפרעה היה יודע שם מ"י. ולכן אמר: "מי ה' אשר אשמע בקולו". אולם שם אלהיים מתחלק מ"י ואל"ה, ואת שם אל"ה פרעה לא ידע, לכן אמר הקב"ה כנגד זה: "למען שתי אותותי אל"ה בקרבך". עד כאן דברי הילקוט ראובני.

ומבאר החתם סופר: שכאשר הקב"ה מתקיים בבחינת הסתר וטבע, הרי שהנהגה זו היא בחינת מ"י, לשון נסתר "לא ידענו מי הוא", וכשהוא מתנהג בנסים ונפלאות ומשנה את הטבע כקריעת ים סוף וכדומה, אשר עין בעין נראה לעין כל, כי ה' עומד ומשגיח עלינו, אזי נקרא בבחינת את"ה וכו'. וזהו פירוש צירוף אותיות אלהיים, מ"י אל"ה, רוצה לומר, מצד אחד בחינת מ"י, ומצד השני אם אנו בוחנים דרכיו כי אנו מורים באצבע אל"ה הם דרכי ה' ועלילותיו, וכו'. עכ"ל.

ומבואר מדבריו, כי בחינת מ"י היינו בחינה של הסתרת פנים, שאינו רואה את השגחתו של ה' יתברך, ושואל מ"י ה' חס ושלום. ונראה לומר, כי אותיות מ"י עולה בגימטריא חמישים שהוא כמנין

ונפילה, נהפך ונהיה נו"ן - דג, המסמל על עינא פקיאח ולהשגחתו יתברך על עם ישראל.

מעתה נבוא ונפרש את המילים הפותחות את פרשתנו: "אלה מסעי בני ישראל", "אלה מסעי" יש בו אותיות מ"י אל"ה, היינו, שבכל אותן מסעות לכאורה היה הסתר פנים בכך שהוצרכו ללכת ממקום למקום וממסע למסע ולא להיכנס לארץ ישראל, וכדברי רש"י בתחילת הפרשה "שאע"פ שגזר עליהם לטלטלם ולהניעם במדבר", ובפרט שכל ארבעים שנה רוח צפנית לא נשבה משום שנזופים היו (עי' יבמות עב.) והנהגה זו היתה בחינת מ"י - הסתר פנים, אולם על ידי נסיעת הארון עמם, הגיעו לבחינת אל"ה, שעל אף ההסתר הצביעו ואמרו אל"ה דרכי ה' ועלילותיו. ולכך טמון במילים אל"ה מסעי גם האותיות ס"ע לרמז על "ויהי בנסוע הארון".

ויש להוסיף ולומר, כי אל"ה ראשי תיבות "הנסתרות לה' אלהינו", היינו מילת אל"ה מתפרשת שיש להכיר את הבורא יתברך, גם מתוך הנהגה של הסתר פנים.

והנה עד עתה נתפרש, על הסתר פנים וגילוי עינו של הבורא יתברך. אולם נראה לתת עתה הסבר חדש, בענין גילוי עיניים בלימוד התורה. כי הנה דרכה של תורה היא אשר בתחילה מתקשים ויגיעים מאוד בהבנתה, שכן "כל ההתחלות קשות" והאדם בתחילת לימודו מתקשה בהבנת התורה ובירידה לעומק הסוגיא. בבחינת "אשת חיל מי ימצא ורחוק מפנינים מכרה", "אשת חיל" רומזת לתורה קדושה, והאדם נמצא בבחינת "מי ימצא", וכן "ורחוק מפנינים מכרה", שרחוק הוא מהבנת התורה ומתקשה בידיעתה.

וכדברי המדרש (דב"ר ז, ג) בענין התורה שנמשלה לשמן: שמן מנין? שנאמר (שיר השירים א, ג) "שמן תורק שמך", מה השמן הזה תחילתו מר וסופו מתוק, כך הן דברי תורה אדם מצטער בהן בתחילה ועושה בהן אחרית טובה, שנאמר (איוב ח, ז) "והיה ראשיתך מצער וגו'".

ונעתיק בענין זה את דברי החזון איש זצוק"ל בקובץ אגרות (ח"א, אגרת ח) וז"ל: ואמנם לא קל הוא לקבוע לימוד שקידתי - אבל הכבד הוא רק

כרגע! והקובע בהסכמה גמורה ללימודו, חיש מהר יסורו ממנו כל הכובדים! ואין עונג בעולם כשקידת התורה. ע"כ.

ועוד כתב (שם אגרת מ"ד): ובאמת, כל הקושי של החכם אינו אלא בתחילתו, כמו שאמרו: כל ההתחלות קשות", ואחרי שהאדם מתעמל זמן מועט בתורה, קונה אהבת התורה, והוא מתאוה ללימוד יותר מכל תענוגי עולם. ע"כ.

ואם כן מה התיקון למתחיל ללמוד, להסיר את אותן קשיים והפרעות?

ויש לומר, כי הארון הרומז ל"עינא פקיאח" כנזכר, אין זה רק ל"עינא פקיאח" של בורא עולם, אלא גם ל"עינא פקיאח" של הלומד, וזאת על ידי "ויהי בנסוע הארון", היינו שיקיים את דברי המשנה באבות (ד, י"ד) "הוי גולה למקום תורה", וכמו שדרשו חז"ל (בבא בתרא ח.) על הפסוק (וזאת הברכה ל"ג, ג) "והם תכו לרגליך" תני רב יוסף, אלו תלמידי חכמים שמכתתים רגליהם מעיר לעיר וממדינה למדינה ללמוד תורה.

נמצא, כי על ידי "הוי גולה למקום תורה", גולה מלשון גילוי, זוכה ל"עינא פקיאח" שיתגלו לו סתרי תורה.

ולכך רומזות האותיות נו"ן שלפני פרשת "ויהי בנסוע הארון" ובסופה, ללמד, כי על ידי "ויהי בנסוע הארון" - שגולה למקום תורה, יזכה לנו"ן שערי בינה, ויפתח לבו בתורה.

ויש לתת לכך רמז בדברי הכתוב בתהילים (פרק קי"ט, פסוק י"ח): "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך", היינו, שהקב"ה יפתח עיניו ולבו בתורה, ויזכה לני פלאות בתורה, נ' שערי בינה. וזאת על ידי, כפי שממשיך הכתוב ואומר: "גר אנכי בארץ אל תסתר ממני מצוותיך". היינו, שמתנהג כגר, שעוזב את ביתו ומשפחתו והולך למקום תורה, אזי יזכה להשיג חמישים שערי בינה.

ואולי יש לומר, כי רבי עקיבא זכה לחמישים שערי בינה (יעו"ב בדברינו בספר נחלת שדה לפרשת ויקרא אותיות י"ב י"ג), כיון שהתקיים בו הוי גולה למקום תורה בהידור שעזב את ביתו ומשפחתו עשרים וארבע שנים, כמבואר בכתובות (סג.), ובגדרים (ג.).

זמני השיעורים השבועיים של הרב איתי בן אהרן

יום	מיקום	שעה
שני	בית הכנסת "משכן כהנים" רח' שדרות הציונות 20, תל אביב	18:15-19:15
חמישי	בית הכנסת "בורוכוב" רח' אהרן פישל, ירושלים	18:00-19:00
שבת קודש	בית הכנסת "תפארת ירושלים לעדת הגורגים" רח' חפץ חיים 29 ירושלים	16:00-16:30